ЕВРОПА ДИРЕКТНО
Пловдив

Проектът "Европа Директно-Пловдив" се осъществява с финансиране от Европейския съюз и Център "Образование за демокрация"-Пловдив, България

Брой 160, Стр. 1 30 октомври 2026

В този брой можете да се запознаете:

НОВИНИ ОТ ЕВРОПА	
РАМКА НА ЕС ЗА УСТОЙЧИВОСТ СПРЯМО ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА: ДАННИТЕ ЗА ЖЕРТВИТЕ ПО ПЪТИЩАТА В ЕС ЗА 2025 Г.	Стр. 2
ЕК ПРЕДЛАГА ЗАСИЛВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА АГЕНЦИЯ ЗА ГРАНИЧНА И БРЕГОВА ОХРАНА: РАМКА НА ЕС ЗА УСТОЙЧИВОСТ СПРЯМО ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА	Стр. 3
Целева консултация във връзка с подготовката на Доклада за върховенството на закона за 2027 г.; Подкрепа за журналистика и медийна грамотност по програма „Творческа Европа"	Стр. 4
Стамболово и „Хераклея Синтика" с отличия в „Нов европейски Баухаус" – 2026: Българка е сред носителите на наградата „Мегалии-Неджелски" за 2026 г. за млади журналистически таланти	Стр. 5
България участва в стратегически проекти на ЕС в областта на суровините от критично значение: Нараства доверието на потребителите в еномаркировката на ЕС	Стр. 6
NEXTGENERATIONEU ПОКАЗВА СИЛНИ РЕЗУЛТАТИ НА ФИНАЛНАТА ПРАВА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО	Стр. 7
ПРЕГЛЕД НА ПОЛИТИКИТЕ ПРЕДИ РАЗШИРЯВАНЕТО НА ЕС	Стр. 8
ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ ЗА ДРОНОВЕ И ЗА УКРЕПВАНЕ НА ГРАНИЧНАТА СИГУРНОСТ: КОМИСИЯТА ПУБЛИКУВА АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ PISA ЗА 2025 Г.	Стр.9
ДАЙТЕ СВОЕТО МНЕНИЕ ЗА АКТА НА ЕС ЗА ДЕЦАТА: БЕЗПЛАТНО ПЪТУВАНЕ С ВЛАК ЗА МЛАДЕЖИ: ЗАПОЧНА ЕСЕННИЯТ КРЪГ НА КОНКУРСА DISCOVEREU	Стр. 10
ВСИЧКИ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ ПОДАДОХА ИСКАНИЯТА ЗА ОКОНЧАТЕЛНО ПЛАЩАНЕ ПО МЕХАНИЗМА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ: КОМИСИЯТА ОДОБРИ ДЪРЖАВНА ПОМОЩ ЗА БЪЛГАРСКИТЕ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНИ ПОВИШЕНИТЕ ЦЕНИ НА ГОРИВАТА И ТОРОВЕТЕ	Стр. 11
ПРОЦЕДУРИ ЗА НАРУШЕНИЕ ОТ МЕСЕЦ ОКТОМВРИ 2026 Г.: КОМИСИЯТА ПРЕДЛАГА ПЛАН ЗА УКРЕПВАНЕ НА ВЪНШНИТЕ ГРАНИЦИ НА ЕС	Стр. 12
ЕС УВЕЛИЧАВА С 500 МЛН. ЕВРО ПОДКРЕПАТА ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ В РАМКИТЕ НА „ХОРИЗОНТ ЕВРОПА"	Стр. 13

СКЪПИ ПРИЯТЕЛИ, КОЛЕГИ И ГРАЖДАНИ

ТРУДОВА БОРСА И ЕД-ПЛОВДИВ

На 15 октомври „Европа Директно-Пловдив" отново бе част от Трудова борса, която е проведе в град Пловдив.

ИСКАТЕ ЛИ ДА НАУЧИТЕ ПОВЕЧЕ ЗА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ДА УЧАСТВАТЕ В ДИСКУСИЯ ЗА БЪДЕЩЕТО МУ?

НОВИНИ ОТ ЕВРОПА

РАМКА НА ЕС ЗА УСТОЙЧИВОСТ СПРЯМО ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

ЕК представи Европейска рамка за устойчивост спрямо изменението на климата, чиято цел е Европа да бъде по-добре подготвена да предвижда климатичните рискове, да се предпазва от тях и да преодолява последиците им.

Инвестициите в устойчивостта спрямо изменението на климата са от стратегическо значение за конкурентоспособността, сигурността, здравето и благосъстоянието на европейците. По предварителни оценки икономическите загуби от щети, причинени от климатични явления, са достигнали около 200 милиарда евро за периода 2022–2025 г., или средно 50 милиарда евро годишно.

Новата рамка предлага промяна в подхода: климатичните рискове да се вземат предвид при разработването и прилагането на всички основни политики на ЕС – както в рамките на Съюза, така и в международен план. Тя предвижда подкрепа за местните и регионалните власти чрез пилотни проекти и консултантски услуги, които да им помогнат да се адаптират към изменението на климата.

Предложението за регламент за устойчивост спрямо изменението на климата въвежда обща референтна траектория на глобалното затопляне. Според наличните научни данни светът се движи към повишаване на средната глобална температура с 1,5 °C до 2030 г., с 2 °C до 2050 г. и с 3 °C до 2100 г. спрямо прединдустриалните равнища. Тази траектория ще служи като обща основа, която държавите членки да използват при оценката на бъдещите климатични рискове и вземането на решения.

Повече информация е налична в съобщението за медиите и в документа „Въпроси и отговори”.

Лица за контакти с медиите:

Anna-Kaisa ITKONEN (+32 2 29 57501) Ana CRESPO PARRONDO (+32 2 29 81325)

ДАННИТЕ ЗА ЖЕРТВИТЕ ПО ПЪТИЩАТА В ЕС ЗА 2025 Г.

ЕК публикува окончателните данни за загиналите при пътнотранспортни произшествия през 2025 г. Техният общ брой е 19 350. Това е с 3% по-малко спрямо 2024 г. и с 15% по-малко спрямо 2019 г.

Швеция и Дания остават държавите с най-безопасни пътища в ЕС, съответно с 19 и 24 жертви на един милион жители. Въпреки напредъка, постигнат от 2019 г. насам, **България (71 жертви на милион жители)**, Румъния (68) и Хърватия (65) продължават да са държавите с най-висока смъртност при пътнотранспортни произшествия в ЕС.

Европейският съюз си е поставил за цел да намали наполовина броя на загиналите и тежко ранените при пътнотранспортни произшествия до 2030 г. в рамките на десетгодишна стратегия за пътна безопасност, която се изпълнява от 2021 г.

Предварителните данни за 2026 г. показват положителна тенденция. През първото полугодие държавите, в които броят на загиналите е намалял с повече от 5% спрямо същия период на 2025 г., са повече от тези, в които е отчетено увеличение. Комисията ще продължи да следи развитието на ситуацията и да подкрепя държавите членки в преодоляването на новите предизвикателства пред пътната безопасност.

Европейският комисар по устойчив транспорт и туризъм Апостолос **Дзидзикостас** заяви: *„Пътната безопасност не се изчерпва с правила и разпоредби. Става дума за спасяването на човешки животи и предотвратяването на трагедии, които засягат семейства и общности в цяла Европа. В Европейския съюз всеки загубен живот на пътя е неприемлива загуба. Целта ни е ясна: всеки човек да може да стигне безопасно до мястото, за което е тръгнал, независимо къде пътува и какъв транспорт използва. За тази цел трябва да направим пътищата по-безопасни, да подобрим превенцията и да гарантираме, че всяко пътуване завършва благополучно.”*

Допълнителна информация е налична в съобщението за медиите.

Проектът “Европа Директно-Пловдив” се осъществява с финансиране от Европейския съюз и Център “Образование за демокрация”-Пловдив, България

ЕК ПРЕДЛАГА ЗАСИЛВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА АГЕНЦИЯ ЗА ГРАНИЧНА И БРЕГОВА ОХРАНА

Европейската комисия предлага допълнително засилване на ролята на „Фронтекс" чрез нов регламент. Новите правила ще разширят правомощията на Европейската агенция за гранична и брегова охрана като □ позволят да действа по-бързо и по-ефективно и ще улеснят държавите членки да използват пълноценно нейните способности.

Комисията предлага постоянният корпус на „Фронтекс" постепенно да бъде увеличен до 30 000 служители чрез създаването на нов „Европейски резерв за гранична охрана и връщане" със 17 000 служители, които ще са на разположение на страните членки и ще могат да бъдат мобилизирани при необходимост.

Сред останалите новости са създаването на сили за бързо реагиране при кризисни ситуации и нов Център за онлайн наблюдение и ранно откриване на потенциални заплахи по границите. Според предложението „Фронтекс" ще разполага и със специален Център за координация на връщането и ще може да подпомага операциите по връщане от трети държави.

За да осигури прилагането на новите правила на ЕС в областта на връщането, Комисията представи предложение за регламент за цифровизация на процедурите по връщане, обратно приемане и реинтеграция. Целта е да се опрости и ускори управлението на процедурите по връщане в целия ЕС, като се намали административната тежест и се осигури единна цифрова платформа за целия процес на връщане.

Повече информация ще намерите в съобщението за медиите и в документа „Въпроси и отговори".

Контакти за медиите:

Markus LAMMERT (+32 2 29 67533) Fiorella BOIGNER (+32 2 29 93734)

РАМКА НА ЕС ЗА УСТОЙЧИВОСТ СПРЯМО ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

Европейската комисия представи Европейска рамка за устойчивост спрямо изменението на климата, чиято цел е Европа да бъде по-добре подготвена да предвижда климатичните рискове, да се предпазва от тях и да преодолява последиците им.

Инвестициите в устойчивостта спрямо изменението на климата са от стратегическо значение за конкурентоспособността, сигурността, здравето и благосъстоянието на европейците. По предварителни оценки икономическите загуби от щети, причинени от климатични явления, са достигнали около 200 милиарда евро за периода 2022–2025 г., или средно 50 милиарда евро годишно.

Новата рамка предлага промяна в подхода: климатичните рискове да се вземат предвид при разработването и прилагането на всички основни политики на ЕС – както в рамките на Съюза, така и в международен план. Тя предвижда подкрепа за местните и регионалните власти чрез пилотни проекти и консултантски услуги, които да им помогнат да се адаптират към изменението на климата.

Предложението за регламент за устойчивост спрямо изменението на климата въвежда обща референтна траектория на глобалното затопляне. Според наличните научни данни светът се движи към повишаване на средната глобална температура с 1,5 °C до 2030 г., с 2 °C до 2050 г. и с 3 °C до 2100 г. спрямо прединдустриалните равнища. Тази траектория ще служи като обща основа, която държавите членки да използват при оценката на бъдещите климатични рискове и вземането на решения.

ЦЕЛЕВА КОНСУЛТАЦИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ПОДГОТОВКАТА НА ДОКЛАДА ЗА ВЪРХОВЕНСТВОТО НА ЗАКОНА ЗА 2027 Г.

ЕК започна целева консултация за събиране на информация за състоянието на върховенството на закона в държавите членки. Консултацията се провежда онлайн до 4 декември 2026 г. във връзка с подготовката на Доклада за върховенството на закона за 2027 г..

В нея могат да участват сдружения на магистрати, организации на гражданското общество, неправителствени и международни организации, агенции на ЕС и други заинтересовани страни. ЕК приканва и представители на бизнеса да се включат, тъй като от доклада за 2025 г. насам обръща специално внимание на това как проблемите с върховенството на закона се отразяват на функционирането на единния пазар на ЕС.

Събраната информация ще помогне на Комисията да оцени състоянието на върховенството на закона и да проследи постигнатия напредък след публикуването на последния доклад през юли 2026 г. Консултацията е част от по-широк процес, който включва също тясно сътрудничество и диалог с държавите членки.

Този доклад е в основата на ежегодния цикъл на ЕС за наблюдение на върховенството на закона. Той се основава на подход, насочен към предотвратяване на проблемите и насърчаване на диалога на европейско и национално равнище. Целевите консултации при подготовката на предишните издания на доклада предоставиха ценна информация както за общите тенденции в ЕС, така и за развитието на ситуацията в отделните държави.

ОДКРЕПА ЗА ЖУРНАЛИСТИКА И МЕДИЙНА ГРАМОТНОСТ ПО ПРОГРАМА „ТВОРЧЕСКА ЕВРОПА"

Европейската комисия публикува три покани за представяне на предложения по програма „Творческа Европа" в подкрепа на професионалната журналистика, медийния плурализъм и медийната грамотност. Конкурсните процедури са част от подкрепата на ЕС за информационните медии.

Първата покана е с общ бюджет от 14 милиона евро и ще финансира партньорства между журналисти, сътрудничество между медии, както и дейността на местни медии и медии в обществен интерес. Поканата обхваща две направления: плурализъм и сътрудничество. Срокът за кандидатстване е 4 февруари 2027 г.

Втората процедура с бюджет от 3,5 милиона евро е насочена към трансгранични проекти за медийна грамотност. Целта е да се подобрят уменията на гражданите за критично възприемане на медийно съдържание и да се повиши устойчивостта на обществото срещу дезинформацията, както и срещу манипулирането на информация и чуждестранната намеса. Предложения се подават до 20 януари 2027 г.

Третият конкурс с бюджет от 3 милиона евро ще подкрепи независим общоевропейски механизъм за бързо реагиране, който да следи за нарушения на свободата на печата и медиите, заплахи за медийния плурализъм и безопасността на журналистите. Събраната информация ще бъде използвана при изготвянето на годишните доклади за върховенството на закона. Срокът за подаване на предложения е 27 януари 2027 г.

Европейският щит за демокрацията предвижда финансова подкрепа за независимата и местната журналистика чрез Програмата за устойчивост на медиите. Тя ще осигури приемственост между подкрепата за медии, която се предоставя сега, и бъдещите програми за финансиране, предложени в новата многогодишна финансова рамка. Комисията предложи също по-голямо финансиране за новинарските медии в рамките на програмата AgoraEU.

СТАМБОЛОВО И „ХЕРАКЛЕЯ СИНТИКА“ С ОТЛИЧИЯ В „НОВ ЕВРОПЕЙСКИ БАУХАУС“ – 2026

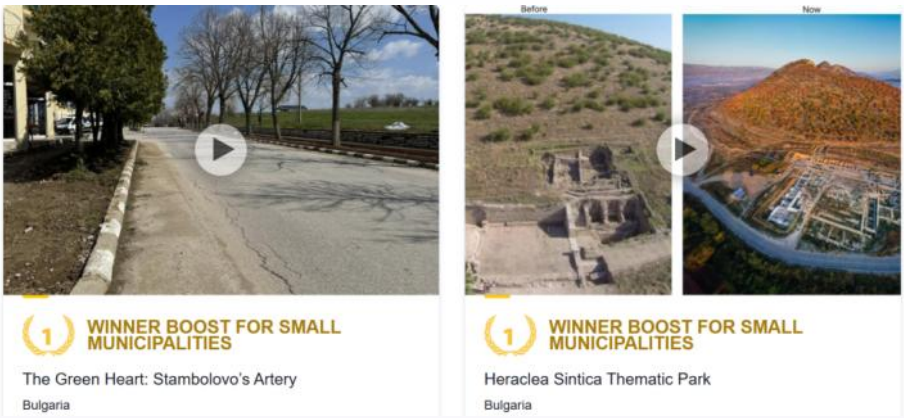

Европейската комисия присъди наградите „Нов европейски Баухаус“ (НЕБ) за 2026 г. на 13 лауреати от различни европейски страни, Украйна и Северна Македония, както и от Япония и Бразилия. Това е шестото издание на наградите. Те отличават забележителни проекти, концепции и идеи, които съчетават устойчивост, приобщаване и естетика. Те показват как съчетаването на култура и технологии, иновации и дизайн може да направи живота на хората и общностите по-пълноценен.

Наред с наградите НЕБ за 2026 г. 20 малки общини бяха отличени в рамките на инициативата „НЕБ: Подкрепа за малките общини“.

Два от отличените общински проекти са от България — „Зеленото сърце: Артерията на Стамболово“ и „Тематичен парк „Хераклея Синтика“: Модел за възстановяване на наследството и развитие на местната общност“.

Отличената инициатива в **Стамболово** надгражда текущ общински проект за тротоар, като го превръща в устойчива зелена артерия. Новаторският подход включва засаждане на местни растителни видове, устойчиви на климатичните промени, с участието на различните етнически общности в Стамболово. Като важен център за 26 населени места и врата към Гърция и Турция, Стамболово съчетава опита на местните лесовъди с енергията на общността, за да създаде красиво и екологично място, достъпно за всички.

Другата инициатива – От Петрич и свързана с **„Хераклея Синтика“** – превръща античния град, разкриван чрез продължаващи археологически проучвания, в жива среда, която отново свързва културното наследство, биологичното разнообразие и местните общности. Проектът надхвърля традиционния туризъм и развива модел за възстановяване и обновяване на района, който подпомага местното развитие, насърчава устойчивата мобилност и предлага пълноценни преживявания чрез образование, активно участие и проектиране с природосъобразни решения.

БЪЛГАРКА Е СРЕД НОСИТЕЛИТЕ НА НАГРАДАТА „МЕГАЛИЦИ-НЕДЖЕЛСКИ“ ЗА 2026 Г. ЗА МЛАДИ ЖУРНАЛИСТИЧЕСКИ ТАЛАНТИ

Европейската комисия обяви тримата носители на наградата „Мегалици-Неджелски“ за 2026 г. за млади и обещаващи журналисти на специално събитие в Брюксел в сряда вечерта.

Йоана Калоянова от България получи наградата за своя въздействащ аудио репортаж за детски образователен център в Плевен. Йоана е завършила „Кино, телевизия и медии“ в университета „Карлос III“ в Мадрид. Работила е в различни медии и от скоро е в екипа на испанската информационна агенция SINC, специализирана в новините в областта на научните изследвания, където публикува статии и интервюта. Йоана говори пет езика и планира да продължи развитието си като журналист с магистратура по „Журналистика, медии и глобализация“.

Другите носители на тазгодишната награда в категориите за писмена статия и за видеоматериал са Жан Тоне Урбания от Словения и Мари Хартман от Германия.

С наградата „Мегалици–Неджелски“ се отличават млади журналисти с високи професионални стандарти и силна ангажираност с ценностите на Европейския съюз. Тя е учредена в памет на журналистите Антонио Мегалици и Бартек Орент-Неджелски, загинали при терористичното нападение в Страсбург през 2018 г.

БЪЛГАРИЯ УЧАСТВА В СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРОЕКТИ НА ЕС В ОБЛАСТТА НА СУРОВИНИТЕ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ

Европейската комисия обяви, че е избрала 46 нови стратегически проекта в областта на суровините от критично значение – в 16 държави членки, включително **България**.

Целта е да се укрепят веригите на доставки в ЕС и да се диверсифицират източниците на суровини от критично значение.

Новите стратегически проекти се намират в Белгия, **България**, Естония, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Италия, Литва, Нидерландия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Испания и Швеция.

Българският проект е за разширяване на резервоарно депо в Пирдоп за преработка на мед.

Проектите ще допринесат за постигането на целевите показатели, определени в Законодателния акт за суровините от критично значение, според които до 2030 г. капацитетът на ЕС ще покрива най-малко 10% от годишното потребление на Съюза за добив, 40% за преработка и 25% – за рециклиране на стратегически суровини. Чрез това ще се повишат конкурентоспособността и устойчивостта на ЕС и ще се намали зависимостта от един-единствен доставчик.

Стефан **Сежурне**, изпълнителен заместник-председател, отговарящ за просперитета и промишлената стратегия, заяви: *„С тази втора вълна от стратегически проекти Европа увеличава усилията си, както никога досега, за възстановяване на суверенитета си върху суровините от критично значение. След приемането на RESourceEU ние използваме всички средства, с които разполагаме, за да откриваме мини, да развиваме капацитета си за преработка и рециклиране и да подсигуряваме веригите си на доставки. Нашият подход е прост: намаляване на зависимостта, увеличаване на производството в Европа. Разполагаме с ресурсите, проектите и финансирането: сега набираме скорост.“*

НАРАСТВА ДОВЕРИЕТО НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ В ЕКОМАРКИРОВКАТА НА ЕС

Проучване на Евробарометър показва повишено доверие в екомаркировката на ЕС сред европейските потребители, които все повече търсят устойчиви продукти.

Проучването е публикувано по повод Световния ден на екомаркировката – 8 октомври.

Според данните 81% от европейските потребители са уверени, че продуктите с екомаркировка на ЕС по-слабо увреждат околната среда от другите продукти на пазара, в сравнение със 75% през 2023 г.

66% от анкетираните заявяват, че често или понякога купуват продукти с екомаркировка. Както се подчертава в проучването, потребителите биха искали етикетът да бъде по-широко достъпен, като 50% заявяват, че биха искали да намерят повече перилни препарати с екомаркировката на ЕС на пазара, следвани от текстилните изделия (36%) и козметичните продукти (35%). 72% биха желали етикетът да включва допълнителни категории продукти.

Успоредно с това, по последни данни, все по-голям брой компании получават етикета за своите продукти.

Комисарят по въпросите на околната среда, устойчивостта на водните ресурси и конкурентоспособната кръгова икономика Джесика **Росвал** заяви: *„Екомаркировката на ЕС има за цел да направи прехода към чиста енергия практически, като предостави на потребителите по-надежден устойчив избор и същевременно помогне на европейските фирми да превърнат амбициите в областта на околната среда в действия. Силната инерция зад знака показва стойността на тази надеждна схема на ЕС, която стимулира устойчивостта, укрепва конкурентоспособността и подкрепя иновациите в цяла Европа.“*

NEXTGENERATIONEU ПОКАЗВА СИЛНИ РЕЗУЛТАТИ НА ФИНАЛНАТА ПРАВА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

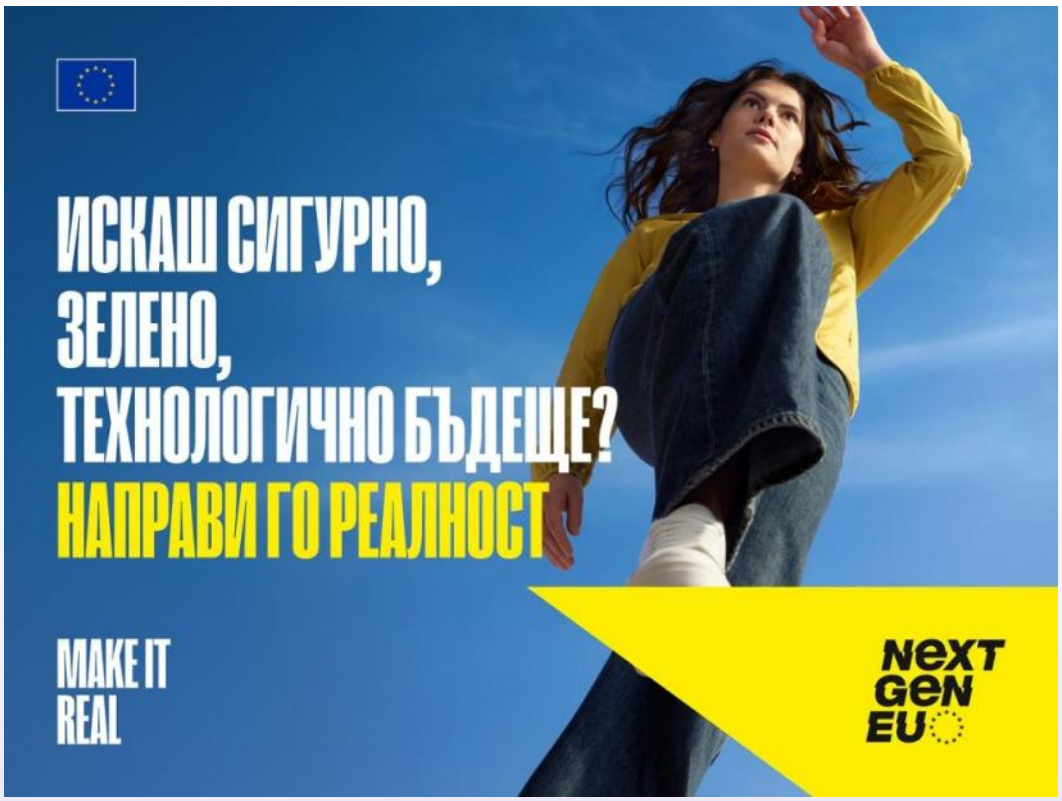

Европейската комисия представи петия годишен доклад относно Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ). Като водещ инструмент на ЕС за възстановяване в рамките на NextGenerationEU, МВУ вече е изплатил 450 милиарда евро под формата на безвъзмездни средства и заеми, което представлява почти 80% от общата сума, поискана от държавите членки.

Създаден през 2021 г. като незабавен отговор на кризата с COVID-19, МВУ се превърна в основен двигател на реформите и инвестициите и фактор за укрепване на икономическата устойчивост на Съюза.

Докладът отчита солидни резултати в постигането на конкретни реформи и инвестиции.

Цифрова трансформация – Подкрепените по МВУ инвестиции в цифровизация в размер на 140 млрд. евро допринасят за цифровата трансформация и имат значителен потенциал за повишаване на производителността. Според оценките всяко 1 евро, инвестирано в цифрови мерки по МВУ, може да генерира 1,5 евро икономическа продукция в ЕС до 2030 г. Мерките са съсредоточени в особено голяма степен във високотехнологичните сектори, които имат ключово значение за конкурентоспособността на Европа. Сред примерите са разширяването на широколентовите мрежи с голям капацитет в Австрия, подкрепата за микроелектрониката в Германия, както и цифровизацията на съдебните системи в **България**, Малта, Нидерландия и Португалия.

Зелен преход – МВУ има съществен принос за постигането на целите на ЕС в областта на климата до 2030 г., като за зеления преход са предвидени 287 млрд. евро. Според оценките подкрепените инвестиции ще доведат до годишно намаляване на емисиите на парникови газове, равняващо се на 1,5% от емисиите на ЕС (при 2021 г. като базова година). Освен това реформите, подкрепени по МВУ, биха могли да доведат до допълнително годишно намаляване, равняващо се на още 1,4% от емисиите на ЕС.

Държавите членки имаха срок до 31 август 2026 г. да завършат ключовите етапи и целите, отразявайки реформите и инвестициите, определени в техните планове за възстановяване и устойчивост. В момента Комисията оценява окончателните 32 искания за плащане, като оставащите плащания, възлизащи на 123 милиарда евро (21% от пакета), трябва да бъдат завършени до края на 2026 г.

През целия жизнен цикъл на програмата държавите членки работиха за постигането на почти 6000 ключови етапа и цели, като осъществиха реформи и инвестиции, които подкрепят екологичния и цифровия преход и са от полза за гражданите и компаниите. От тях 4082 ключови етапа и цели вече са изпълнени, а 1899 са в процес на оценка.

Повече информация можете да намерите в съобщението за медиите, в списъка на 100-те най-големи получатели на средства по МВУ, данните за въздействието на МВУ, както и в интерактивната карта на проектите.

ПРЕГЛЕД НА ПОЛИТИКИТЕ ПРЕДИ РАЗШИРЯВАНЕТО НА ЕС

Европейската комисия прие пакет от мерки за преглед на политиките преди разширяването, в който се определят политическите насоки и действията, необходими за подготовката на бъдещите разширявания на Европейския съюз.

Пакетът относно прегледа на политиките преди разширяването предоставя задълбочен анализ във всички области, в които разширяването на Европейския съюз би могло да окаже влияние върху разработването, прилагането и финансирането на политиките.

Предложените мерки ще допринесат за стратегическата дискусия между държавите членки относно разширяването и реформите, включително на заседанието на Европейския съвет през октомври. Пакетът ще очертае и рамката за работата с Европейския парламент и Съвета към необходимите институционални и практически промени във връзка с бъдещото присъединяване на нови държави.

Представеният анализ показва, че Съюзът може да функционира и с по-голям брой държави членки чрез целенасочени адаптации в рамките на действащите Договори и договорите за присъединяване.

Пакетът подчертава, че бюджетът на ЕС може да поеме нови държави членки, като същевременно продължи да финансира съществуващите приоритети на Съюза. Съгласно предложението за следващата многогодишна финансова рамка за периода 2028-2034 г., държавите кандидатки ще получават финансиране по линия на „Глобална Европа“ преди присъединяването си, а след него това ще бъде заменено с финансиране по националните и регионалните планове за партньорство на съответната нова държава член, с допълнително финансиране за сближаване, селското стопанство, вътрешните работи и Interreg.

Като използва в пълна степен възможностите, предвидени в Договорите, ЕС може да укрепи капацитета си за действие, да се подготви за нови държави членки. За тази цел Комисията ще продължи да се застъпва за използването на клаузите за преход с цел преминаване от единодушие към гласуване с квалифицирано мнозинство в области като санкциите, данъчните измами и фискалните мерки в областта на енергийната политика. Освен това Комисията ще направи преглед на текущите предложения, за да установи в кои случаи засиленото сътрудничество би могло да помогне за преодоляване на трайно блокиране на процеса.

В областта на разширяването Комисията предлага гласуване с квалифицирано мнозинство да се използва при отварянето на преговорните клъстери и при вземането на други междинни решения в преговорите за присъединяване, като по този начин процесът стане по-динамичен.

Комисията предлага и обща рамка за защитни мерки в договорите за присъединяване, насочени срещу сериозно отстъпление от ангажиментите, поети по време на преговорите. Бъдещите присъединителни договори ще съдържат по-силни секторни предпазни клаузи и ще въведат нова институционална защитна клауза. Периодът, през който могат да бъдат задействани предпазни мерки в области като икономиката, вътрешния пазар и правосъдието и вътрешните работи, ще бъде значително удължен след присъединяването. Специална институционална предпазна клауза ще се прилага при сериозни нарушения на ценностите по член 2 от ДЕС и на принципа на лоялно сътрудничество. В най-тежките случаи мерките биха могли да включват временно спиране на правото на глас в Съвета. При необходимост биха могли да се използват и преходни договорености, включително по отношение на свободното движение на работници и услуги, селското стопанство, чувствителните продукти, финансирането и участието в общи системи. За ограничен период нова държава членка би могла също така да поеме ангажимент да не блокира бъдещи разширявания поради двустранни спорове.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ ЗА ДРОНОВЕ И ЗА УКРЕПВАНЕ НА ГРАНИЧНАТА СИГУРНОСТ

Европейската комисия засилва подкрепата си за способностите на държавите членки за противодействие на безпилотни летателни апарати с допълнителни 130 милиона евро по линия на Инструмента за управление на границите и визите, както беше обявено на заседанието на Съвета по правосъдие и вътрешни работи на 1 октомври 2026 г. Инициативата е в контекста на усилията на ЕС за засилване на наблюдението на границите и подобряване на реакцията при възникващи заплахи за сигурността.

Новото финансиране е в допълнение към първоначално отпуснатите 250 млн. евро, както беше обявено през декември 2025 г., и още 169 млн. евро, предоставени по-рано тази година за финансиране на безпилотни летателни апарати за наблюдение и свързаното с тях оборудване, които да се използват от Фронтекс, Европейската агенция за гранична и брегова охрана и държавите членки.

Общото налично финансиране за технологии за наблюдение и противодействие на безпилотни летателни апарати по линия на фондовете в областта на вътрешните работи възлиза на повече от половин милиард евро.

Финансирането ще помогне на държавите членки да повишат ситуационната осведоменост, да защитят по-добре външните граници и да се справят с рисковете, свързани с неразрешена или враждебна дейност с безпилотни летателни апарати. Тя отразява по-широката цел на Комисията да предостави на националните органи модерни инструменти за укрепване на външните граници на ЕС и повишаване на вътрешната сигурност.

С обявената инициатива се допълва финансирането, което вече е на разположение на държавите членки по линия на Европейския фонд за отбрана за разработване на усъвършенствани технологии за безпилотни летателни апарати и за противодействие на безпилотни летателни апарати. Чрез програмата „Мерки за сигурността на Европа“ (SAFE) държавите членки също така поеха ангажимент за съвместно възлагане на обществени поръчки в тази област.

КОМИСИЯТА ПУБЛИКУВА АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ PISA ЗА 2025 Г.

Комисията публикува първоначален аналитичен обзор на резултатите от международното изследване PISA 2025 в областта на образованието специално за ЕС. Анализът потвърждава устойчивия спад на основните умения сред 15-годишните в целия ЕС.

Документът ще допринесе за изграждането на доказателствената основа за предстоящия пакет от мерки на ЕК в областта на образованието, чиято цел е да подпомогне усилията на страните членки за преодоляване на негативната тенденция по отношение на овладяването на основни умения чрез подкрепа за училищата и учителите, както и чрез системното интегриране на грамотността в областта на ИИ.

Констатациите показват, че учениците постигат незадоволителни резултати и в трите основни области: 33,9% по математика, 31,3% по четене и 25,9% по природни науки.

Това означава, че ЕС се отдалечава още повече от целта си за 2030 г. за намаляване на незадоволителните резултати под 15% по всяка тема. Високите постижения също намаляват. През 2025 г. делът на хората с най-добри резултати в ЕС е 4,8% по четене, 6,4% по природни науки и 6,8% по математика, което е доста под целта на ЕС за 2030 г. от най-малко 12% по всеки предмет.

Нито 1 д-ва от ЕС не постига целта в областта на четенето или науката, а само 2 го правят в областта на математиката.

Анализът също така подчертава, че учениците в неравностойно положение са около четири пъти по-склонни да постигнат ниски резултати по природни науки в сравнение с връстниците си в по-благоприятно положение.

Повече информация може да бъде намерена в информационния документ.

Проектът "Европа Директно-Пловдив" се осъществява с финансиране от Европейския съюз и Център "Образование за демокрация"-Пловдив, България

ДАЙТЕ СВОЕТО МНЕНИЕ ЗА АКТА НА ЕС ЗА ДЕЦАТА

Европейската комисия събира мнения по предложението за Акт на ЕС за децата (EU KIDS Act), който има за цел да осигури по-безопасна онлайн среда за децата в Европейския съюз.

В продължение на осем седмици деца, родители и настойници, учители и други специалисти в областта на образованието, както и онлайн платформите, обхванати от предложението, могат да споделят своите мнения и коментари.

Предложението за Акт на ЕС за децата беше представено от Европейската комисия през септември. То предвижда поетапен достъп на децата до социалните медии, по-строги изисквания онлайн услугите да бъдат безопасни още при проектирането им, инструменти за установяване на възрастта при високо равнище на защита на личните данни и ефективни механизми за прилагане на правилата.

Акронимът EU KIDS ACT идва от началните букви на заглавието на английски език на предложението за регламент за безопасност на децата онлайн — **EU K**eeping **I**nternet **D**igital Spaces **Ac**countable and **T**rustworthy (*EC поддържа интернет цифровите пространства отговорни и надеждни*).

С поканата за събиране на мнения, обявена днес, Комисията разширява вече събраната информация и мнения, на които се основава предложението. В подготовката му бяха включени специални консултации с деца, родители и преподаватели, проучване на онлайн преживяванията на децата през 2026 г., както и работата на специалния панел за безопасността на децата онлайн.

Можете да изпратите своето мнение до 26 ноември 2026 г.

Всички получени становища ще бъдат обобщени от Европейската комисия и представени на Европейския парламент и на Съвета, за да бъдат взети предвид в законодателния дебат по предложението.

Повече информация:

Информационен документ за Акта на ЕС за децата Въпроси и отговори за Акта на ЕС за децата

БЕЗПЛАТНО ПЪТУВАНЕ С ВЛАК ЗА МЛАДЕЖИ: ЗАПОЧНА ЕСЕННИЯТ КРЪГ НА КОНКУРСА DISCOVEREU

Европейската комисия откри прием на кандидатури за новия кръг на популярния младежки конкурс „Опознай Европа“ – DiscoverEU.

Младежите, родени между 1 януари 2008 г. и 31 декември 2008 г., могат да кандидатстват от днес до 15 октомври и да спечелят безплатен билет за пътуване из Европа с влак.

41 000 билети ще бъдат раздадени като награди в есенния кръг на DiscoverEU. Поканата е отворена за кандидати от Европейския съюз и държави, асоциирани към програмата „Еразъм+“.

Победителите ще могат да осъществят своето до 30-дневно пътуване в периода март 2027 – май 2028 г. и да опознаят Европа. Те ще получат и Европейската младежка карта, която предлага отстъпки за култура, обучение, транспорт, настаняване, храна, спорт и други услуги.

За първи път 250-те най-високо класирани кандидати ще получат и безплатна нощувка в младежки хостел.

Есенният кръг на младежкия конкурс въвежда и нов културен маршрут, който да вдъхнови младите хора при планирането на тяхното пътуване. Маршрутът е посветен на обектите със Знак за европейско наследство — символи на европейските идеали, ценности, история и интеграция.

Допълнителна информация може да бъде намерена на Европейския младежки портал.

ВСИЧКИ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ ПОДАДОХА ИСКАНИЯТА ЗА ОКОНЧАТЕЛНО ПЛАЩАНЕ ПО МЕХАНИЗМА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ

Всички държави членки на ЕС са представили на Европейската комисия в определения срок – 30 септември 2026 г. – своите искания за окончателно плащане по Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ), който е основният инструмент на NextGenerationEU. С подадените от началото на Механизма искания за плащане вече е обхванат пълният размер на средствата по МВУ: 360 млрд. евро безвъзмездно финансиране и 213 млрд. евро заеми.

Подаването на окончателните искания за плащане е следващата стъпка след приключването на периода за изпълнение на МВУ на 31 август 2026 г. До тази дата държавите членки трябваше да изпълнят всички ключови етапи и цели, заложени в техните планове за възстановяване и устойчивост.

Така завършват пет години на реформи и инвестиции, осъществени от страните членки с подкрепата на ЕС.

Председателят Урсула **фон дер Лайен заяви**: *„Създадохме NextGenerationEU в решаващ момент за нашия Съюз. Във време на голяма несигурност избрахме солидарността. И начертахме пътя към едно по-силно и по-независимо бъдеще. Днес, с подаването на окончателните искания за плащане, виждаме конкретното доказателство за това какво може да постигне Европа, когато действа заедно – с амбиция и единство. Това е Европа, която постига резултати днес и инвестира в утрешния ден.“*

Към днешна дата по МВУ са изплатени 450 млрд. евро от общ финансов пакет в размер на 573 милиарда евро.

Сега Комисията оценява всяко от подадените искания за плащане и очаква до 20 ноември да представи предварителните си оценки, а до края на декември да приеме съответните решения за плащане. Всички плащания, свързани с изпълнени ключови етапи и цели, трябва да бъдат извършени до 31 декември 2026 г.

КОМИСИЯТА ОДОБРИ ДЪРЖАВНА ПОМОЩ ЗА БЪЛГАРСКИТЕ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНИ ПОВИШЕНИТЕ ЦЕНИ НА ГОРИВАТА И ТОРОВЕТЕ

Европейската комисия одобри българска схема за държавна помощ в размер на 170 милиона евро за земеделските стопани, засегнати от повишените цени на горивата и торовете поради кризата в Близкия изток.

Схемата беше одобрена съгласно Временната рамка за държавна помощ при кризи в Близкия изток (METSAF), приета от Комисията на 29 април 2026 г.

Схемата ще се прилага до 31 декември 2026 г. и има за цел да смекчи въздействието на увеличението на цените на горивата и торовете в селското стопанство. Помощта ще бъде предоставена под формата на **преки безвъзмездни средства**. Схемата е свързана с предоставянето на ограничена по размер помощ, съобразена с увеличението на цените на горивата и торовете, и е с максимален размер от 50 000 евро на дружество.

Комисията оцени схемата съгласно правилата на ЕС за държавната помощ и установи, че тя е в съответствие с условията, след което я одобри.

METSAF ще бъде в сила **до 31 декември 2026 г.** През периода на нейното прилагане Комисията ще преглежда съдържанието, обхвата и срока на функциониране на рамката, като взема под внимание събитията в Близкия изток и общата икономическа ситуация.

Допълнителна информация е налична в съобщението за медиите.

Лица за контакти с медиите:

Ricardo CARDOSO (+32 2 298 01 00) Sara SIMONINI (+32 2 298 33 67)

ПРОЦЕДУРИ ЗА НАРУШЕНИЕ ОТ МЕСЕЦ ОКТОМВРИ 2026 Г.

Европейската комисия предяви иск срещу България пред Съда на Европейския съюз (INFR(2021)0015) за това, че не е транспонирала изцяло **Директивата относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия** (Директива (ЕС) 2019/944). С нея се определят основните правила за организацията и функционирането на електроенергийния сектор на ЕС. Крайният срок, в който държавите членки трябваше да транспонират директивата в националното си законодателство, беше 31 декември 2020 г. След като разгледа отговорите, представени от България, и нотифицираните оттогава национални мерки за транспониране, Комисията счита, че България все още не е транспонирала изцяло директивата. Повече информация можете да намерите в съобщението за медиите.

Комисията също така предяви иск пред Съда на ЕС срещу България (INFR(2023)0192) за това, че не е транспонирала правилата на ЕС от **Директивата за наетите превозни средства** (Директива (ЕС) 2022/738). Тя определя минимални стандарти за използването на наети превозни средства, наети без шофьори, за превоз на стоки. Държавите членки трябваше да транспонират директивата в националното си законодателство и да се съобразят с нейните разпоредби до 6 август 2023 г. Оттогава България е уведомила за някои национални мерки за транспониране. Службите на Комисията обаче стигнаха до заключението, че е транспонирана само една разпоредба от директивата, която определя доказателството за съответствие. Повече информация можете да намерите в съобщението за медиите.

Европейската комисия изпрати допълнително официално уведомително писмо на България (INFR(2024)2241) поради неспазване на **Законодателния акт за цифровите услуги** (Регламент (ЕС) 2022/2065). Комисията счита, че България все още не спазва изискванията, като не е определила и оправомощила Комисията за защита на личните данни и Съвета за електронни медии — национални органи, които да допълнят националната рамка за прилагане на Акта.

Комисията изпрати допълнително мотивирано становище до България (INFR(2015)2018) за изменение **на законодателството относно придобиването на земеделска земя** в съответствие с Договора за функционирането на Европейския съюз. Българският Закон за собствеността и ползването на земеделските земи изисква физическите и юридическите лица, които желаят да придобият земеделска земя в България, да са пребивавали или установени в страната повече от пет години. Въведените през 2014 г. национални правила наложиха значителни ограничения върху придобиването на българска земеделска земя от нерезиденти и новоучредени субекти.

Комисията също така изпрати мотивирано становище на България за това, че не е уведомила за мерките за пълно транспониране на Директивата относно отпадъците от електрическо и електронно оборудване (Директива 2012/19/ЕС) и Директивата относно договорите за потребителски кредити (Директива (ЕС) 2023/2225).

КОМИСИЯТА ПРЕДЛАГА ПЛАН ЗА УКРЕПВАНЕ НА ВЪНШНИТЕ ГРАНИЦИ НА ЕС

Европейската комисия предложи план от 5 точки за предотвратяване, предвиждане и реагиране при внезапни масови незаконни влизания в ЕС. Планът ще бъде представен на държавите членки на заседанието на Съвета по правосъдие и вътрешни работи на 1 и 2 октомври 2026 г. Той ще укрепи устойчивостта и сигурността на външните граници на ЕС.

ЕС разполага с всеобхватна и устойчива рамка за управление на миграцията, която дава ясни резултати, като броят на незаконните преминавания на границите е на най-ниското си равнище от 2021 г. насам. Неотдавнашните събития обаче поставиха границите на ЕС на изпитание – от източните граници до брегове на Средиземно море. Кризата в Сеута това лято показа колко бързо внезапните масови пристигания могат да доведат до силен натиск по външните граници на ЕС и до извънредни ситуации.

Както подчерта председателят на Европейската комисия Урсула **фон дер Лайен** в своята реч за състоянието на Съюза, събитията от това лято показват, че инструментите, с които разполагаме, трябва да продължат да се развиват, особено за справяне с извънредни ситуации.

В отговор на събитията в Сеута председателят фон дер Лайен очерта пет ключови области, които да насочват действията на ЕС. Стъпвайки върху Европейската стратегия в областта на убежището и миграцията от януари 2026 г., Комисията сега определя следващите стъпки в тези пет области, като предвижда ключови действия за различните участници, разширяване на съществуващите инструменти и рамки и създаване на нови, когато това е необходимо.

ЕС УВЕЛИЧАВА С 500 МЛН. ЕВРО ПОДКРЕПАТА ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ В РАМКИТЕ НА „ХОРИЗОНТ ЕВРОПА“

Европейската комисия отпусна допълнителни 500 млн. евро за 2026 и 2027 г. за „Хоризонт Европа“ – основната европейска програма за научни изследвания и иновации. С тази допълнителна сума общият бюджет за двете години вече достига около 14,8 млрд. евро.

Наред с това Комисията ще разшири обхвата на „Хоризонт Европа“ като включи две нови междусекторни покани за представяне на предложения, насочени към ключови предизвикателства в областта на научните изследвания и иновациите. Те обхващат цифрови платформи от следващо поколение, базирани на изкуствен интелект, за по-достъпна, сигурна и устойчива европейска енергийна система; умения за иновативните малки и средни предприятия; проучване на ползите за биологичното разнообразие и въздействието върху него от чистите и цифровите индустрии; както и ускоряване на трансформиращите промени в полза на биологичното разнообразие.

Екатерина **Захариева**, комисар по въпросите на стартиращите предприятия, научните изследвания и иновациите, заяви: *„С това изменение осигуряваме ново финансиране за приоритети, които са важни за европейците, както и за привличането и насърчаването на върхови постижения в Европа. Знаем, че тази инвестиция дава резултати: тя помага на повече от 151 000 млади изследователи да градят кариери и на 20 000 предприятия да превръщат идеите в решения, продукти и работни места. Повече от половината от бенефициерите участват в програмата за първи път. Именно така „Хоризонт Европа“ отваря нови възможности. Нашето предложение за амбициозна програма със значително по-голямо финансиране по следващата многогодишна финансова рамка стъпва именно върху този успех. Сега очакваме да работим със съзаконодателите, за да превърнем тази амбиция в реалност.“*

„Хоризонт Европа“ помага на изследователите да изберат Европа, както потвърждават два мониторингови доклада, публикувани днес от Комисията. Те показват, че „Хоризонт Европа“ продължава да бъде изключително привлекателна за изследователи, новатори и предприятия от цяла Европа и извън нея.

Авторски колектив:
Център “Образование за демокрация”

Бюлетинът е част от годишната програма на Европа Директно - Пловдив и се издава ежемесечно.

ЕВРОПА ДИРЕКТНО
Пловдив

Follow us on twitter

За контакти:
гр.Пловдив 4000
ул. “К. Фотинов” 15

http://eudirect-plovdiv.centerbg.org/

тел./факс: 032/ 628 374
gsm: 0882/ 284 551
e-mail: eudirect.plovdiv@centerbg.org

Find us on Facebook

Координатите на Регионалните представителства “Европа Директно” в България

Използвани източници:

Статии:

http://ec.europa.eu/bulgaria/index_bg.htm
http://www.europarl.europa.eu/news/bg/
http://europe.bg/bg
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/

Официалният сайт на Европейския съюз

Официалният сайт на Представителството на ЕК в България